

وضعیت پلنگ در استان کوردستان

شده‌ید، پوشش گیاهی (جنگل‌های بلوط و مراتع) مناسب، دست‌خوردگی کمتر از تنوع زیستی بالایی برخوردار باند. از گونه‌های بازار حیات وحش می‌توان به کل ویژه، خرس، بلنگ، سیاه‌گوش، کرکس، هما، عقاب طلاقانی و... اشاره کرد. بنا به استعداد و توانایی منطقه حفاظت‌شده کوسلان و شاهو که به رغم سال‌ها جنگ و وجود پیرووهای مختلف داخل آن توانسته حیات وحش خود را حفظ نماید که این می‌تواند جزء بهترین مناطق چهارگانه محیط‌زیست کشور باشد. برای احداث پارک ملی حداقل چهار زون ۱ تا ۴ لازم می‌باشد. در صورتی که کوسلان و شاهو علاوه برداشتن چهار زون موردنظر زون‌های ۵ و ۶ نیز در منطقه حفاظت‌شده کوسلان و شاهو وجود دارد که نشان‌دهنده توان بالایی کاربری حفاظتی زیستگاه کوسلان در کنار سایر کاربری‌های متاجنس است؛ بنابراین مناسب‌ترین عنوان، طبق معیارهای IUCN برای کوسلان پارک ملی طبقه II (خواهد بود). پایان‌نامه ارشد احسنتی

نهدید بارزی که اکنون حیات وحش این منطقه حفاظت شده را با خطر نابودی و از میان بردن رو به رو کرده است احداث سدهایی است که باعث قطع کریدورهای رتباطی حیات وحش می شود سد داریان کاملاً زیستگاه شاهو و کوسالان را از هم نفکی و کریدورهای ارتباطی این زیستگاهها را قطع می کند متأسفانه سد سازان هیچ راهکاری برای تردد حیات وحش لحاظ نکرده اند، اما تهدید خطرناکتر و به کلی نایبود کننده پلنگ و دیگر جانداران داخل این منطقه حفاظت شده است، احداث سد بلیر در وسط منطقه حفاظت شده کوسالان و شاهو که دیگر زیستگاه های کوسالان را از هم انشقاق داده و به طور کلی قطع کریدور عبوری حیات وحش را در درون زیستگاه به همراه داشته و این مسئله عامل اصلی رانش رنتیکی و نابودی تنوع زیستی را در بیان دارد.

چهار سد به فاصله چند کیلومتر از
هم اثرات زیانباری خواهد داشت بر
گوسیستم منطقه‌ای که به یقین می‌توان
گفت جزو مناطق بی‌نظیر با تنوع زیستی
بالاست و باید آن‌ها حفظ نمود نه اینکه
آن‌ها را از بین برد. اکنون با توجه به
مخاطرات گفته شده و اینکه سد بلر هنوز
غاز شده است باید محیط‌زیست و منابع
طبیعی با آگاهی، توجیه و روشن نمودن
دست‌اندرکاران مانع از ساخت این سد
شوند. لازم به ذکر است که دو سد آزاد
و گاران در بالادست سد بلر می‌باشد و
بامطالعه دقیق و حسن نیت مجریان به
حیات وحش و محیط‌زیست منطقه دیگر
چه لزومی هست که این طبیعت بکر و
دست‌نخورده را با احداث سد بلر زیر آب
بپیرند و باعث تابودی و از بین بردن این
منطقه حفاظت شده گردد.

در پایان درخواست می‌شود هرگونه
اطلاعات درخصوص مشاهده پلنگ را با
داره محیط‌زیست در میان بگذارید.

مهندس حیوانات در آستانه انقراض

بیوی او مانند سکان و در آب بسیار برآزنده
نمیل می‌کند اما در خشکی روی زمین
خلی رشت راه می‌روند. تغذیه این
جوندگان از ماهی‌ها، پستانداران
نوجوچه، دوزیستان و بی‌مهرگان است.
سگ آبی به دلیل ویژگی‌هایی که دارند
بسیار شناخته شده‌اند، این جوندگان به
مهندسان دنیا حیوانات مشهورند سگ
آبی به دلیل ساخت سد، کانال و خانه‌های
حربی بسیار پرآوازه‌اند آن‌ها پس از برگچه
خوار، دومین جوندگان دنیا هستند سگ آبی‌ها
عموماً به ساخت یک یا دو سد می‌پردازند
آب ساکن و عمیق ایجاد کنند تا بوسیله
نهام خانواده خود را از دسترس شکارچیان
بورنگه داشته باشند و هم بتوانند غذا و مواد
موردنیاز برای ساخت خانه را در آن آب،
ساخوار کنند و به آسانی جایجا کنند.

و دخانه ها و تلاياب های کوهستان های اگرنس شمالی از بهترین زیستگاه های اين جونده مفید است که امسال هم خوشبختانه نژارش ها و تصاویری دال بر وجود آن در دودخانه های استان کوردستان مستند شده است. لانه های اين جونده در زير ريشه های رختان يا صخره های بزرگ و نزديك به آدامه در صفحه ۳

حیدر ویسی
ارئیس اداره‌ی حیات وحش استان کوردستان

چند جهه‌ای بزرگ، بدنبال عضلاتی ولی نرم
قابل انعطاف، سر پهن، گوش‌هایی کوچک
گرد دارد. دست و پا نسبتاً کوتاه پنجه‌های
من و ناخن‌های تیز و بلند، موها نرم و
پوتاه و در مناطق سردسیر بلندترند. پلنگ
اکثر زیستگاه‌های کشور در مناطق
اختلاف با طعمه‌های گوناگون زندگی کند و
بود را با هر وضعیتی وقف نمود. این حیوان
بسترده‌ترین پراکنده‌گی را در بین همه
پستانه‌های بزرگ جهان دارد و حیواناتی
نمرو طلب به حساب می‌آیند که به طور
ناوم به اطراف قلمرو خود سرکشی
کنند تا سوابس مرزهای آن را نشانه
ذمارند.

مشهدهایی از استان کوردستان یک از
زیستگاه‌های پلنگ در ایران است. در این
استان چهار منطقه حفاظت شده وجود دارد
، تاکنون تنها در منطقه حفاظت شده
کوسالان و شاهو در غرب استان هم جوار با
بردستان عراق ردي و گزارشی مبنی بر
مشاهده پلنگ ارائه گردیده است، در این
مناطق وقتهای پای صحبت و گوش به
رفهای مردم محلی در روستاهای اطراف
مشاهده پلنگ یا کشته شدن پلنگ در فلان
ال و حمله پلنگ به حیوانات اهلی دارند.
اوایل بهار و زمستان ۹۱ گزارش‌هایی
بنی بر حمله پلنگ به دام در روستای
ساس آباد و مشاهده پلنگ در زیستگاه
باشهو منعکس شد که برای بررسی موضوع
ززم روستای مذکور شده و با بررسی آثار
ما مانده از استخوان با نحوه شکار و پیدا
درن فضله حاوی موی خوک و آثار
جهه‌های پلنگ را بر روی پوست درختان
، قلمرو تعیین کرده بود، در سال ۹۳
گزارش‌های توسط مردم محلی رسید که در
استانهای دل و دلمز پلنگ را با توله‌هایش
مشاهده کرده‌اند اما متأسفانه هیچ بار موفق
گرفتن عکس و مستند کردن خود حیوان
نمی‌باشد. این موارد به همراه گزارش
جیوه‌بستان بازنشسته مبنی بر مشاهده
پلنگ در گذشته و داشتن کریدور ارتباطی
مناطق حفاظت شده شاهو و کوسالان با

استگاههای این حیوان در کوردستان عراق ر کوههای حلیجه در کوردستان عراق می‌رفق به گرفتن عکس از لاشه پلنگ شده (ند) باعث شد تا کارشناسان یقین حاصل نمی‌کردند که در منطقه پلنگ وجود دارد. پلنگ یووانی مخفی کار و با استنارت بالاست و آسانی خودش را در دید قرار نمی‌دهد ایايد این یکی از بزرگترین عامل بقاء ن گونه تاکنون باشد.

استان کوردستان در مورد پلنگ هیچ روح و اقدام اساسی برای مشاهده این یووان انجام نگرفته و نیاز است برای ثبت ن حیوان طرح و برنامه‌ای تدوین جرایه‌گردد تا اقدامات لازم برای حفاظت از آنهم در دستور کار قرار بگیرد.

منطقه حفاظت شده کوسالان و شاهو با ساخت ۵۷۰۰ هکتار در غرب استان کوردستان در محدوده شهرستان‌های روآباد و کامیاران واقع شده که با داشتن راغ زیستگاهها در کنار عوامی توپوگرافی

تالاب زریبار؛ عوامل تهدید و راهکارهای حفاظتی آن

و سود حاصل از گردشگری مستولاته (طبعیت‌گردی نظیر تورهای پرنده‌نگری) را کاهش خواهد داد. عدم وجود اطلاعات در جوامع محلی اطراف تالاب سبب می‌شود تا افراد درگ مناسبی نسبت به مسائل محیط خود نداشته و همین امر سبب تصمیم‌گیری‌های نادرست از قبیل آتش زدن نیزارهای داخل تالاب می‌شود که در وهله اول سبب از بین رفتن پوشش گیاهی شده و تأثیر مستقیمی بر امنیت پرنده‌گان تالاب دارد و درنهایت نامنی ایجادشده سبب کاهش جمعیت پرنده‌گان خواهد شد. چراکه فعالیت‌های انسانی چرخه‌های طبیعی را بر هم زده و عرصه بر گونه‌های جانوری وابسته به تالاب تنگ و تنگتر می‌شود. لذا با توجه به موارد یادشده پیشنهادها زیر ارائه می‌شود:

- با توجه به تهدیدهای شناسایی شده مطالعات اساسی در مورد هر یک از تهدیدها ضروری است.
- مطالعات اساسی در مورد هر یک از تهدیدها
- مطالعه چهت تخریب سد خاکی ساخته شده در محل سرریز آب تالاب
- خرید زمین‌های حاشیه تالاب توسط سازمان محیط‌زیست برای مدیریت مؤثرتر
- آموزش مردم محلی در مورد نحوه استفاده درست از منابع و سرزمین
- آشنا کردن آن‌ها با مفهوم حفاظت از تالاب
- همراه کردن مردم در حفاظت از تالاب و تنوع زیستی آن
- نظرات بر برداشت آب‌های زیرزمینی
- مسدود کردن چاههای غیرمجاز
- تغییر الگوی کشت در حوضه آبریز
- تصفیه کامل فاضلاب شهرهای مریوان و بوده رش و روستاهای اطراف تالاب
- انجام مطالعات علمی برای گونه‌های جانوری تالاب و تأثیر عوامل انسانی بر جمعیت آن‌ها
- سازگار و بهروز کردن طرح مدیریت تالاب بر طبق پایش و اطلاعات جدید علمی
- برقراری تعادل بین حفاظت و بهره‌برداری از تنوع زیستی

A wide-angle photograph capturing a vast, tranquil lake nestled in a valley. The lake's surface is a mirror, reflecting the surrounding landscape. In the foreground, a dense expanse of green fields and pastures stretches towards the water. A winding road or path cuts through the greenery, leading towards the lake. The background is dominated by a range of majestic, dark green mountains that rise sharply against a bright, clear blue sky. The overall scene is one of natural beauty and serenity.

■ تیم تحقیقاتی - پژوهشی انجمن
سبز چیا

تالاب زربیار $۷۱\cdot۰$ درجه ۴۶° طول جغرافیایی و
 $۳۲^{\circ} ۳۵^{\circ}$ عرض جغرافیایی) در ۲ کیلومتری غرب شهر مریوان یک پناهگاه حیات وحش و یک منطقه مهم پرندگان است. این تالاب دارای ویژگی های متحصره فردی است، هیچ رودخانه ای به آن نمی ریزد و آب آن از مجموعه چشمه های موجود در گف آن تأمین می شود.

طی فرالت امشام این تالاب نشان داد

طی تعالیت اعصابی انجمن سبز چیا و
اطلاقات جمع آوری شده در تالاب زربیار
برداشت بی روبه آب های زیرزمینی از
چاه های غیرمحجاز در حوضه تالاب، ورود
آفت کش ها، کود های شیمیایی، چرای دام
و ورود فضولات دامی و افزایش مواد
معدنی در تالاب به عنوان عوامل
تهدید کننده مربوط به کشاورزی و
دامداری هستند. ویلا و خانه باغ سازی،
باغداری و افزایش زمین های کشاورزی،
ساخت و سازهای سازمان های دولتی
از جمله عوامل تهدید کننده مربوط به
تغییر کاربری اراضی و تحریب زمین های
اطراف تالاب هستند. سد سازی در
خرسچی تالاب، آتش سوزی های عمده
جنگل های اطراف تالاب، آتش زن نیزارها،
قطع نی ها، افزایش زباله، شکار غیرمحجاز
پرندگان، ورود فاضلاب خانگی، معرفی
ماهیان غیربرومی، جاده سازی در حریم
تالاب و توریسم کنترل نشده از عوامل
تهدید کننده مربوط به نقض قوانین
بوم شناسی و عدم آگاهی عمومی هستند.
بهره برداری بی روبه، ناگاهانه و سودجویانه
از تالاب ها و حاشیه های آن ها در ایران
به شدت در جریان است و به پوشح
مشاهده می شود. علی رغم ارزش های
اقتصادی، فرهنگی، گردشگری و
ارزش های بوم شناختی تالاب زربیار و نیز
ثبت آن در فهرست مناطق مهم پرندگان
و قابلیت های فراوانی که برای قرار گرفتن
در فهرست کنوانسیون رامسر به عنوان یک
تالاب بین المللی دارد، متأسفانه در حال
حاضر مشکلات متعددی این تالاب
متحصر به فرد را تهدید می کند. در دهه
اخیر ساخت و ساز بی روبه و غیرمحجاز در

در راستای گرمایش زمین، جنگل زدایی و
انجام می‌شود.
یکی از بزرگ‌ترین آسیب‌هایی که
عنکبوت‌ها و برخی گونه‌های دیگر با آن
ماوجه هستند عدم حمایت مردمی است.
مهمن‌ترین نقش مردم در حفاظت از گونه‌ها
کسب آگاهی و دخیل شدن در سرنوشت
آن‌هاست. اخیراً، وضعیت گونه‌های نادر از
عنکبوت‌های کوچک‌جثه پایام علمی
که تنها از *Nothophanteshorridus*
منطقه‌ای محدود در پلیموث انگلستان
شناخته شده است به واسطه طرحی که
برای ساخت ۵۷ واحد مسکونی در نظر
گرفته شده بود نگران‌کننده شد.
خوبی‌خانه این طرح به واسطه امراضی
بیش از ۱۰۰۰۰ نفر متوقف شد و این گونه
از پرینگاه انقراف‌تار حدودی فاصله گرفت.

این مثال خوبی برای بیان نقش قابل توجه مردم در حفاظت از گونه‌هاست. مسلماً این عمل بدون آگاه‌سازی وسیع و فرارگیری وضعیت این گونه در معرض دید گستردگی عموم انجام نمی‌پذیرفت.

- راهکارهای بیولوژیک دور کردن حشرات از محل زندگی انسان‌ها آن‌ها کدام‌اند؟

با اینکه من شخصاً وجود بندپایان و نرم‌تنان را در باچهمام دوست داشته و از دیدنشان لذت می‌برم، راهکارهای زیادی برای دور کردن آن‌ها پیشنهاد شده است. مثلاً استفاده از گیاه‌های مختلف مانند درمنه، انواع نعناع، سیر، اویشن و ریحان. استفاده از قهقهه و خلروف و قطعات مسی در خاک باعجه نیز برای دور کردن بسیاری از بندپایان، لیسه‌ها و حلوون‌ها پیشنهاد می‌شود.

هرهار خود امکان دسترسی بشر به نوعی ترکیب شیمیایی خاص که درمانگر بیماری لاعلاجی باشد و غیره را نیز از بین ببرد.
- دلیل انتخاب مربیوان به عنوان مطلعه مطالعاتی خود چه بوده است؟
موقعیت استان کوردستان در شمال غربی رشته کوه زاگرس به عنوان یکی از مهم‌ترین Hot Spot های تنوع زیستی در ایران جایگاهی می‌ناظیر برای مطالعه‌ی تنوع گونه‌ای است. بدطور اختصاصی‌تر، ناحیه مربیوان هم به خاطر تنوع زیستگاهی متعدد خود حائز اهمیت فوق العاده‌ای است.
رشته کوه زاگرس به عنوان سد جفرافیایی بزرگی برای سیاری از گونه‌های طرقین شرقی و غربی عمل کرده و عملًا امکان پراکنش گسترده‌ی سیاری از گونه‌ها را محدود می‌کند. یکی از اهداف سفر ما یافتن نمونه‌های از جنس Chaetopelma گونه‌های آن از شمال آفریقا تا پخش‌هایی از خاورمیانه را در برگرفته و درست پیش از رشته کوه زاگرس در عراق پایان می‌یابد.
طبق تخمین من این جنس به احتمال قوی در این استان پراکنش داشته و یافتن آن در ایران، به جهت شرقی‌ترین نقطه پراکنش جهانی این جنس سیار حائز اهمیت است. البته، متأسفانه در این سفر موفق به یافتن نمونه‌هایی از این جنس نشدم و لی این خود بخشی از زیبایی علم مطالعه‌ی گردان از است که باعث می‌شود بازهم سفرهای دیگری به این ناحیه‌ی سر پل داشته باشم.

گفتگوی اختصاصی "چیا" با عنکبوت‌شناس بر جسته‌ی ایرانی

6

میان، حضور بیش از ۵۳۰ گونه ۲۳۰ جنس و ۴۵ خانواده گزارش شده است. متأسفانه مطالعه‌ی انجام شده بر عنکبوت‌های کوردستان محدود اساس آن‌ها، تنها ۲۵ گونه از ۱۱۴ خانواده توصیف شده است. این استان گزارش شده است. اعداد، پراکنش جهانی ۳ گونه این استان می‌باشد. با توجه به نظر کوردستان در رشته‌کوه تنوع زیستی غنی‌ای که برای زده می‌شود به پیشنهاد من، باید جامع در سطح استانی برای بر فون این استان از سوی سازمان محیط‌زیست با همکاری محققین جانوری مختلف صورت یابدیرد.

- خطرات پیش روی عنکبوت‌های ایران کدام‌اند؟

به عقیده‌ی من مهم‌ترین خواصی داغ تنوع زیستی در رشته‌کوه زاگرس بوده که معملاً از گونه‌های اندemic پسیاری از گونه‌های طبیعی، به تخریب زیستگاه‌های طبیعی، به نواحی البرز و زاگرس بودند. این چهارهای بی‌رویه، صنعتی شدن آتش‌سوزی‌های متعدد در نواحی جنگل‌های زاگرس مطمئناً گونه‌هایی را قبل از اینکه کشف شوند به پرتوگاه انفراخ رسانیدند. عوامل تهدیدگر دیگر می‌توان گونه‌های بیگانه و استفاده از آفریخی اثواب کودها و همچنین از زیستمحیطی مثل باران‌های اسکندریه کرد که اثر آن‌ها بر روی گونه‌های از جمله ۴۵۷۴ گونه از ۱۱۴ خانواده توصیف شده‌اند که از این مکاری پرندگانی از جمله چیزی مانند در سفر اخیرشان که با همکاری تیم پژوهشگران انجمن سبز چیا صورت گرفت در مدت سه روز به همراه یک تیم به مطالعه و بررسی تنوع زیستی مریوان پرداختند و مطالب ذیل حاصل مصاحبه ماهنامه چیا با ایشان در این سفر است. ایشان داشتند جانوری دانشجوی زیست‌شناسی دانشگاه تهران و ضوییت مدیریت گروه جانور شناسان فلات پارس که چند سالی است که بر روی طبقه‌بندی علمی و پراکنش عنکبوت‌های ایران تحقیق می‌کند. همکار چندین مطالعه‌ی مختلف بوده است. نتیجه‌ی آن‌ها توصیف ۴ گونه‌ی جدید برای علم و اضافه شدن بیش از ۵ خانواده، ۲۶ جنس و حدود ۱۰۰ گونه به فون عنکبوت‌های ایران بوده و اخیراً به عنوان یکی از اعضای بورد علمی ژورنال Arachnida: اروپایی Rivista Aracnological Italiana انتخاب شده است.

- چگونه به مطالعه عنکبوتیان علاقه‌مند شدید؟

تقریباً از زمانی که به یاد دارم علاقه‌مند به طبیعت و موجودات زنده بودم و از میان جانوران بندیابان پرایم از همه جذاب‌تر بودند، بهطوری که بخش مهمی از دوران کودکی من صرف گذاشت از نمونه‌های زنده‌ی مختلف از باعچه و نگهداری آن‌ها در ظرفهای کوچک دست‌ساز و مشاهده‌ی رفتارهای جالب آن‌ها می‌شد. از میان تمامی جانورانی که در آن دوران با آن‌ها در ارتباط بودم عنکبوت‌ها بیشتر از همه توجه من را جلب کردند و باعث به وجود آمدن علاقه‌های زیاد به دنیای این‌تها نمودند. این اتفاقات توجه آن‌ها در من شد.

- عنکبوت‌ها چند گونه‌اند، وضعيت این جانداران در کوردستان چگونه است؟

در سطح جهانی تاکنون بیش از ۳۹۶۰ جنس و ۴۵۷۴ گونه عنکبوت در قالب ۱۱۴ خانواده توصیف شده‌اند که از این